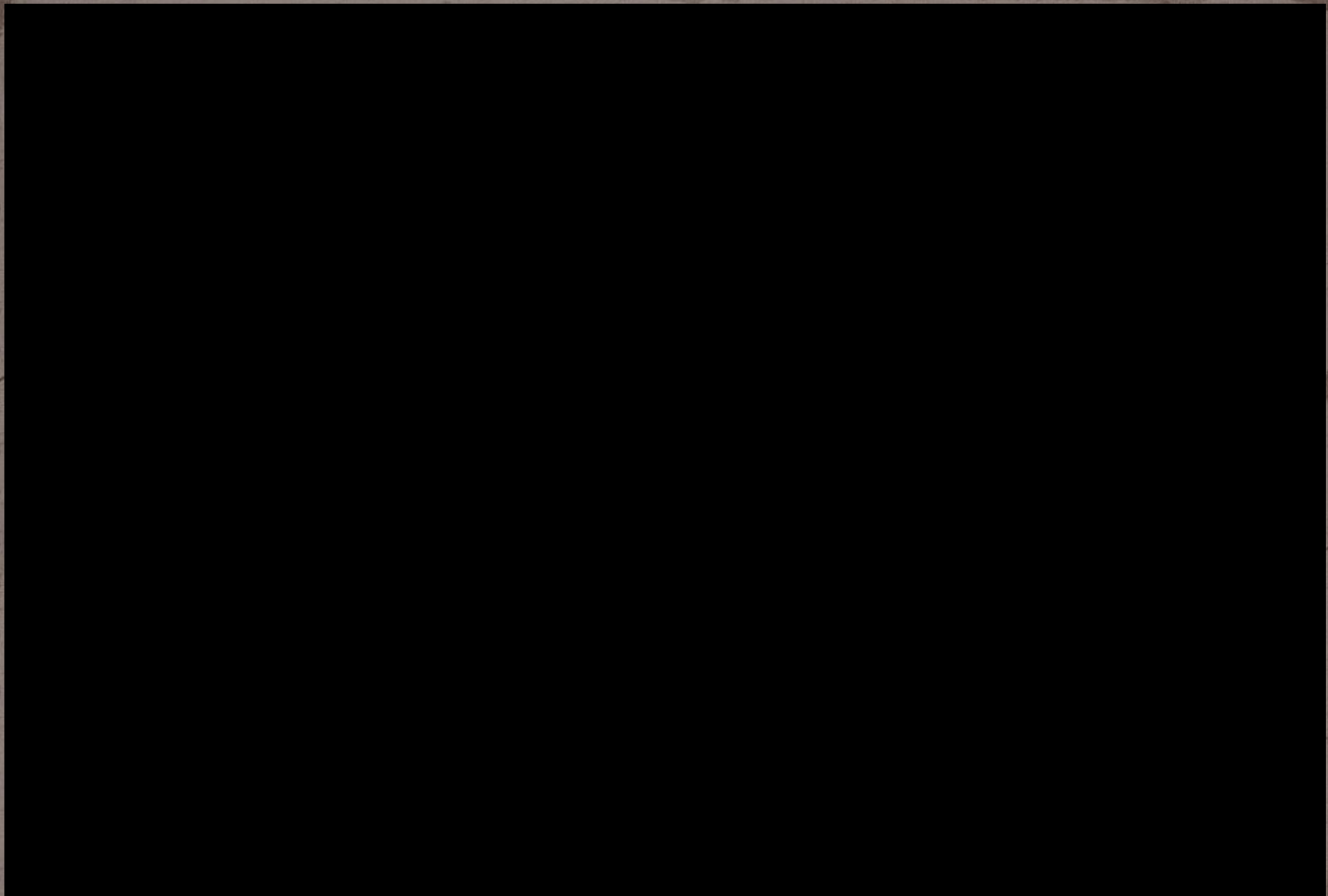

*«Давньогрецька міфологія
як*

*основа формування
філософії*

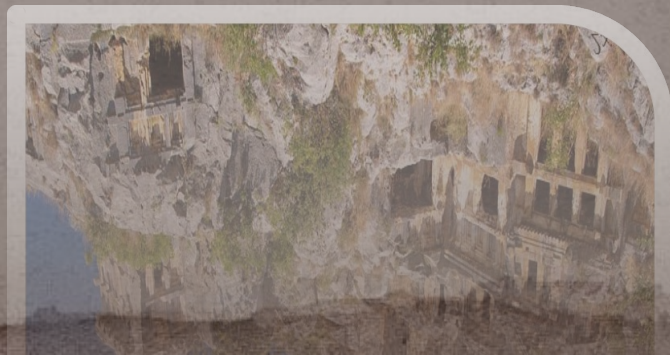
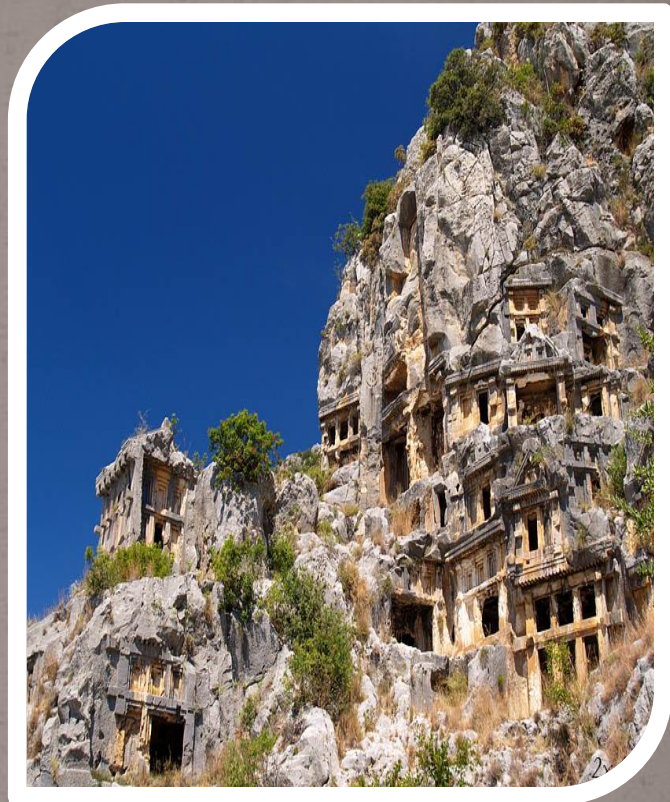
*та розвитку Європейської
цивілізації в цілому»*

П л а н

- Вступ
- 1. Особливості формування
- 2. Особливості формування релігійної ідеології
- 3. Еволюція давньогрецької міфології: від хтонічних істот до героїв-напівбогів
- 3.1 Перший період - хтонічні божества
- 3.2 Другий період - олімпійська міфологія.
- 3.3 Третій період - антропоморфізм в стародавньогрецькій міфології.
- Висновок
- Примітки
- Список використаної літератури

Вступ

Міфологія Стародавньої Греції є яскравим явищем світової цивілізації. Її виникнення починається ще з періоду патріархату стародавньогрецьких племен. Грецька релігія почалася з міфології, яка увібрала в себе анімістичні і фетишистські уявлення, і своєї довершеності досягла в олімпійській міфології – загальна грецька міфологія періоду патріархату. В цей час головним богом греків був Зевс, який живе і править на горі Олімп. Він є отець всіх богів і людей. Головним цієї міфології є релігієутворююча функціональність – вона стає основою для формування уявлень, обумовлює фетишизм і магію стародавньої релігії.

Народ невеличкої стародавньої Греції подарував світу такі набутки духовної культури, які в подальшому стали основою європейської цивілізації. Вагому роль у цьому відіграла релігія, виникнення якої припадає на середину II тис. до н.е., коли на південній частині Балканського півострова з'явилися дрібні рабовласницькі війни.

З інших релігій, давніх цивілізацій, давньогрецька вирізняється політеїзмом з певною ієрархією антропоморфних богів та багатою міфологією.

Давньогрецька міфологія була основою розвитку однієї з найдавніших цивілізацій світу — Стародавньої Греції, колиски сучасної цивілізації[1][2][3]. Розглядаючи богів, божеств та героїв давньогрецьких міфів, можна побачити розвиток сучасного суспільства|суспільства: як воно змінювало своє ставлення до сил природи, до суспільного та індивідуального. Завдяки давньогрецьким міфам можна судити про те, як зароджувались основи теології та космології. Зрештою, надзвичайна цінність феномену давньогрецької міфології полягає в тому, що вона підштовхнула людей до необхідності інтелектуального розвитку, до появи багатьох наук, зокрема логіки, математики, риторики.

Особливості формування

Характерними особливостями давньогрецької міфології були уособлення та наділення душею явищ природи — анімізм — та пов'язана з ними людиноподібність богів та тлумачення їхньої поведінки за допомогою міфів. Ліси, діброви, річки, гори, моря, небо, за уявленнями стародавніх греків, були заселені божествами.

Давньогрецька міфологія з її дитячою наївністю сприймання дійсності, з яскравою образністю й художністю відіграла чималу роль у розвитку грецької культури і стала передумовою становлення грецького мистецтва. Боги змінювалися так само, як і ті, хто вірив у них. З розвитком грецької цивілізації боги ставали дедалі благороднішими й поважнішими.

Особливою шаную в греків стародавньої доби користувалась годувальниця всього — Гея, життєдайна володарка, втілення невичерпної творчої сили Землі, «тієї великої матері, в лоно якої все повертається, щоб знову проростати для нового життя»[4]. Це відбивало і вплив матріархату, і значення хліборобства як основної галузі господарства народу. Пізніше культ Землі ввібрав також шанування Реї, Деметри, Персефони та інших божеств, пов'язаних із хліборобством.

Боги уявлялися грекам за тією чи іншою працею: Гермес і Пан пильнували отари, Афіна вирощувала маслинові дерева тощо. Тому, щоб людина могла успішно виконувати якусь справу, вважалося за потрібне піддобритися до відповідного божества принесенням у жертву плодів, молодих тварин.

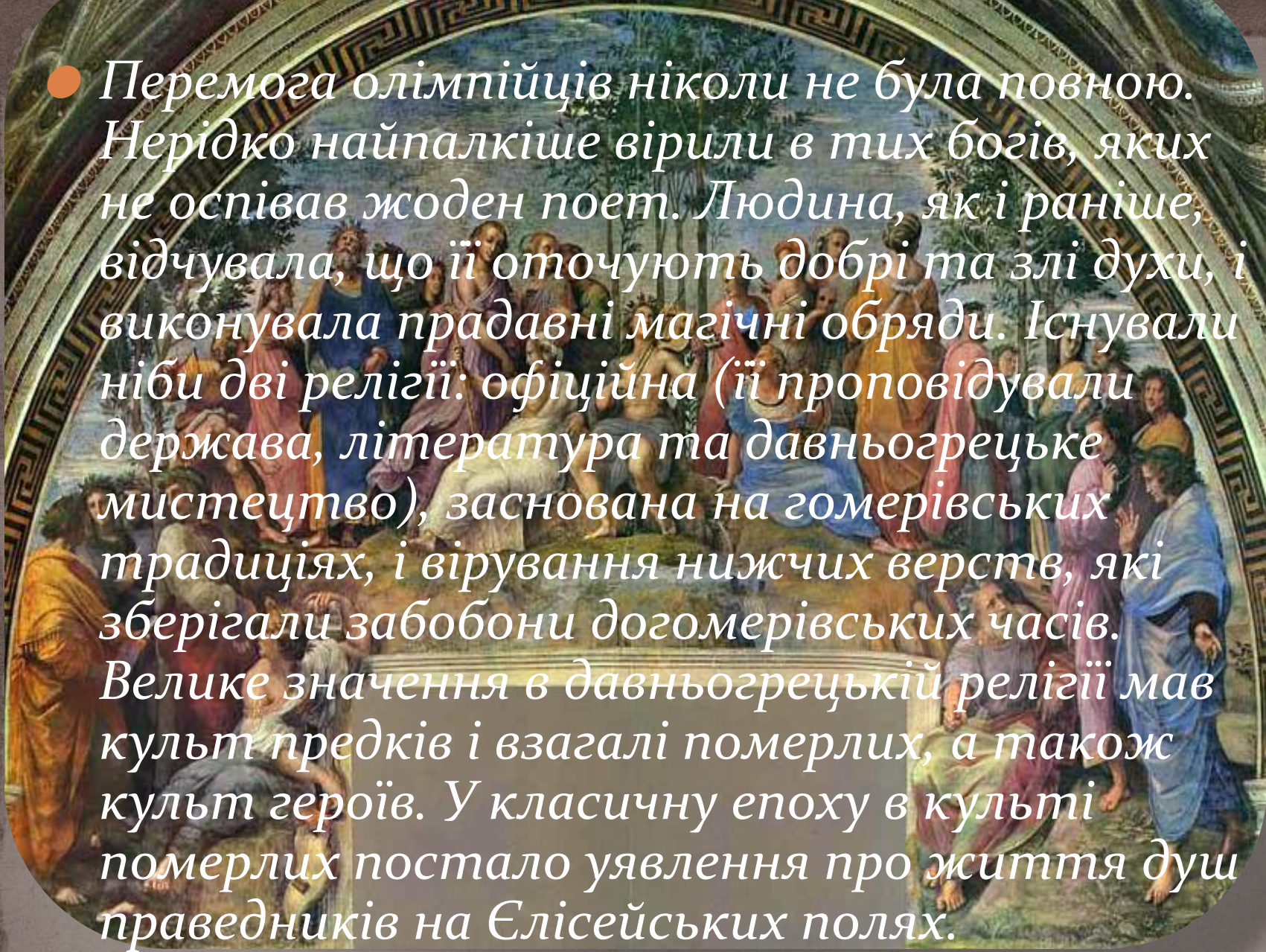
Спочатку не існувало ієрархії серед богів. У тогочасних віруваннях греків збереглися залишки первісних релігій — фетишизму: наприклад, шанування каміння, особливо дельфійського омфала), тотемізму (орел, сова, корова й інші тварини були постійними атрибутами богів, а самі боги нерідко зображувались у вигляді тварин), магія.

В добу панування родової знаті (у Стародавніх Афінах — евпатриди) дрібні місцеві божества були замінені олімпійськими богами. Гомер у VIII столітті до н. е. в своїх поемах «Іліаді» й «Одіссеї» та Гесіод у VII столітті до н. е. у «Теогонії», тобто «Родоводі богів», усталили типові образи богів. Гомерові боги — просто безсмертні люди, наділені неземною вродою і силою. Кожен з них має своє ім'я і риси, властиві тільки йому. Ці боги — Посейдон, Аїд, Гера, Деметра, Гестія, Афіна, Афродіта, Аполлон, Артеміда, Гефест, Арес та інші — розглядалися вже як якась родина чи держава, що має свого верховного главу — «батька людей і богів».

В добу панування родової знаті (у Стародавніх Афінах — евпатриди) дрібні місцеві божества були замінені олімпійськими богами. Гомер у VIII столітті до н. е. в своїх поемах «Іліаді» й «Одіссеї» та Гесіод у VII столітті до н. е. у «Теогонії», тобто «Родоводі богів», усталили типові образи богів. Гомерові боги — просто безсмертні люди, наділені неземною вродою і силою. Кожен з них має своє ім'я і риси, властиві тільки йому. Ці боги — Посейдон, Аїд, Гера, Деметра, Гестія, Афіна, Афродіта, Аполлон, Артеміда, Гефест, Арес та інші — розглядалися вже як якась родина чи держава, що має свого верховного главу — «батька людей і богів».

Зевс втілював у релігійній формі риси патріархального владика. Він панував над небом, землею, морем і пеклом. Отже, з'явилась ієрархія богів, яка відбивала зміцнілу ієрархію класового суспільства. Зображені в «Іліаді» та «Одіссеї» палац Зевса на Олімпі із золотими стінами та підлогами, розкішні вбрання богинь, а також постійні чвари, розбрат та інтриги між богами стали своєрідним віддзеркаленням життя грецької родової аристократії. Гомер назавжди закріпив антропоморфічний характер грецької релігії. Гесіод тільки чіткіше виклав її.

- *Перемога олімпійців ніколи не була повною. Нерідко найпалкіше вірили в тих богів, яких не оспівав жоден поет. Людина, як і раніше, відчувала, що її оточують добрі та злі духи, і виконувала прадавні магичні обряди. Існували ніби дві релігії: офіційна (її проповідували держава, література та давньогрецьке мистецтво), заснована на гомерівських традиціях, і вірування нижчих верств, які зберігали забобони догомерівських часів. Велике значення в давньогрецькій релігії мав культ предків і взагалі померлих, а також культ героїв. У класичну епоху в культурі померлих постало уявлення про життя душ праведників на Єлісейських полях.*

Виникнення міст-держав (полісів) і подальший розвиток рабовласницького суспільства змінили характер грецької релігії. У VIII — VII століттях до н. е. з'явилися й поширились культу богів покровителів ремесла і торгівлі. Богом ковальства став Гефест, богом торгівлі — Гермес. Змінилось уявлення і про функції богів: покровителями ремесел у кожному місті, як правило, оголошувались боги, що їх вважали оборонцями самого міста: наприклад, в Афінах — Афіна, в Коринфі — Посейдон, у Дельфах — Аполлон.

Не завжди і не з найдавніших часів храм був місцем поклоніння богам. Їм поклонялися в горах, у гаях, у гротах, біля джерел. З часом таке особливо шановане місце ставало священним і там будували храм. Розквіт храмового будівництва в Афінах припадає на V — IV ст. до н. е. — так зване, золота доба Перикла. Відправлення культу в цілому перебувало під контролем держави. Жрецьких корпорацій у грецьких державах, як правило, не було. Вибрані жеребкуванням службові особи виконували також обов'язки жреців.

Грецький жрець не вчився спеціально і нічим не відрізнявся від решти громадян. Службу божу правили і чоловіки, і жінки. Охорона храму вважалася державним обов'язком жреця. Оскільки не було ані догматів, ані віровчення, жерці не повчали віруючих. Вони тільки виконували обряди. У деяких культурах посада жерця була спадковою.

У визнанні загальногрецьких богів та пов'язаних з ними святинь частково відбивалось усвідомлення греками своєї етнічної єдності. Так, славнозвісними в усьому грецькому світі були святилища в Олімпії та Дельфійський оракул. Усі греки могли брати участь в іграх і Олімпійських змаганнях, періодично влаштовуваних біля таких святилищ. Олімпійські ігри стали основою грецького літочислення, періоди тривалістю 4 роки від змагань до змагань іменувались олімпіадами.

Поряд із культами, призначеними для всього населення, у Греції рано виникли таємні релігійні товариства й культу, до участі в яких допускалися втаємничені (місти). Найвідомішими були обряди на честь Деметри — Елевсінські містерії — та на честь Діоніса — Діонісії. Утаємниченим в Елевсінські містерії обіцяли раювання після смерті. Стародавні вірили, що учасник Діонісії приєднувався до божества за допомогою з'їденого сирого м'яса тварини, яку роздирали живцем.

Таємні культу в пізньоантичний період певною мірою були виявом незадоволення умовами життя і охоплювали чималу частину нижчих верств давньогрецького суспільства. Греки, як і всі політеїсти, відзначалися широкою віротерпимістю і великою шанною до чужих богів. Напевне, вони вважали, що богів ніколи не буває забагато і що за межами країни завжди може знайтись якийсь бог, котрого варто прихилити на свій бік.

В елліністичну добу після завоювань Александра Македонського особливо греків приваблював Єгипет, саме звідти вони взяли богиню Ісіду, яка з III століття до н. е. мала серед греків численних шанувальників. Разом з Ісідою утвердився культ її чоловіка й брата Осіріса (Серапіса), на честь якого споруджено багато храмів по всьому грецькому світі. Зі східних богів найбільше шанували Велику Матір, матір богів Кібелу — фрігійську богиню, в якій греки впізнавали свою Рею. Другим могутнім богом зі Сходу був Мітра, ірансько-вавилонський бог сонця. В II — III століттях н. е. його культ досягає найбільшого розквіту. Люди, які страждали від соціального гноблення та безправності, шукали щастя в «загробному житті».

Неоплатонізм був останньою спробою зберегти й оживити стару грецьку релігію, але він не мав успіху, бо єдиною релігією, яка відповідала вимогам часу, стало християнство. Обряди давньогрецької релігії мали великий вплив на розвиток літератури й мистецтва європейських та інших народів.

Особливості формування релігійної ідеології

У період переходу до класового суспільства формуються племінні релігії, головну роль в яких відіграють культ племінного вождя та культ духів предків. Виникає політеїзм (багатобожжя) як ідеологічне відображення створення родоплемінних союзів. Складається інститут жреців — професійних священнослужителів.

Необхідно зауважити, що жреці монополізували знання, духовну культуру взагалі і використовували її в інтересах своєї касты. Проте завдяки жрецям до нас дійшло чимало давніх історичних пам'яток у формі «священних книг», де відображаються життя та ідеологія минулих епох.

Говорячи про формування релігійних уявлень, релігійної ідеології, варто розглянути питання про міфи (з грецьк. «оповіді»). Це теж фантастичне відображення дійсності в первісній свідомості, втілене в характерній для давнього світу усній народній творчості. Міфи — оповіді, які виникли на ранніх етапах історії, фантастичні образи яких були спробами узагальнити і пояснити різні явища природи і суспільства. В міфах відбилися також моральні погляди і естетичне ставлення людини до дійсності. Оскільки в міфології міститься уявлення про надприродне, вона має в собі елементи релігії. Записаний догматизований міф далі стає складовою частиною «священних книг» національних релігій, які виникають разом з державою.

Еволюція давньогрецької міфології: від хтонічних істот до героїв-напівбогів

Афродіта, Ерос та Пан, Національний археологічний музей Афін

Міфологія древніх греків була одним із найчудовіших явищ у культурі середземноморських народів. Міфологія досить сильно впливала на становлення релігійної думки у Стародавній Греції. Дослідники виділяють три основних періоди в розвитку давньогрецької міфології: хтонічний, чи доолімпійський, класичний олімпійський і пізній героїчний. Погляди, характерні для хтонічного періоду, склалися в грецькому суспільстві задовго до дорійського завоювання XII століття до н. е. і навіть до виникнення перших ахейських держав. Не збереглося джерел, в яких би ці погляди були представлені повно і послідовно. Тому доводиться використовувати окремі архаїчні образи чи міфологічні епізоди, що випадково відбилися в текстах, що відносяться до значно більш пізнього часу.

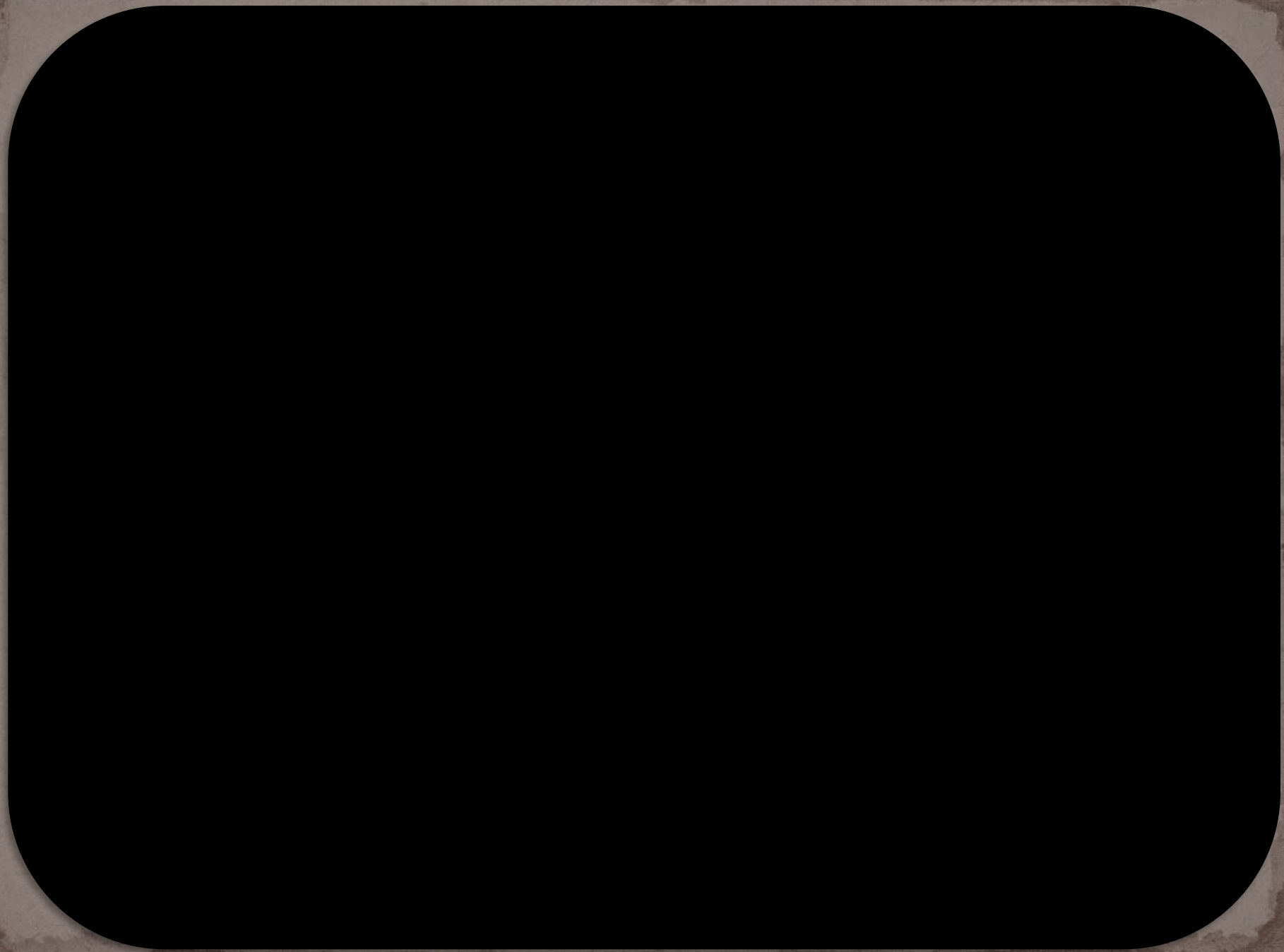
Перший період - хтонічні божества

Термін «хтонічний» походить від грецького слова «хтон» — «земля». Земля сприймалася древніми греками як жива і всемогутня істота, що усе породжує й усіх живить. Сутність землі була втілена в усьому, що оточувало людину й у ній самій, пояснює те поклоніння, яким греки оточували символи божеств: незвичайні камені, дерева і навіть просто дошки. Однак звичний первісний фетишизм змішувався в греків з анімізмом, приводячи до складної і незвичайної системи вірувань.

Крім богів існували ще й демони. Це невизначені і страшні сили, що не мають ніякого вигляду, але володіють жахливою могутністю. Демони з'являються невідомо відкіля, втручаються в життя людей, причому звичайно найбільш катастрофічним і жорстоким образом, і зникають. З образами демонів були зв'язані і представлення про чудовиськ, яких на цьому етапі розвитку грецької релігії, імовірно, теж сприймали як істот, що володіють божественною силою.

У подібних уявленнях про богів і в особливому шануванні Землі як Великої Матері помітні відгомони ідей різних етапів розвитку грецького суспільства — і зовсім раннього часу, ще коли не відокремлювала людина себе від природи створювалися образи людинотварин, і періоду матріархату, коли панування жінок у суспільстві підкріплювалося розповідями про всесилля Землі-Прародительки.

Проте одне поєднувало всі ці погляди — уяву про байдужість богів, про їхню глибоку відчуженість. Вони сприймалися як істоти могутні, але більш небезпечні, ніж благодійні, від яких потрібно скоріше відкуповуватися, чим намагатися здобути їхню прихильність. Таким з'являється, наприклад, бог Пан, що, на відміну від Тифона чи гекатонхейрів, у більш пізній міфології не перетворився в остаточного монстра, а залишився богом, заступником лісів і полів. Він пов'язаний з дикою природою, а не з людським суспільством, і, незважаючи на свою схильність до веселощів, може наводити на людей безпричинний страх. Козлоногий, бородатий і рогатий, він з'являється людям у полуденну годину, коли усі завмирають від спеки, у годину, що вважалася не менш небезпечною, чим північ. Він може бути і добрим, і справедливим, але все-таки краще не зустрічатися з богом Паном, що зберіг напівзвіриний вигляд і вдачу первісних породжень Матері-Землі — Матір Део.

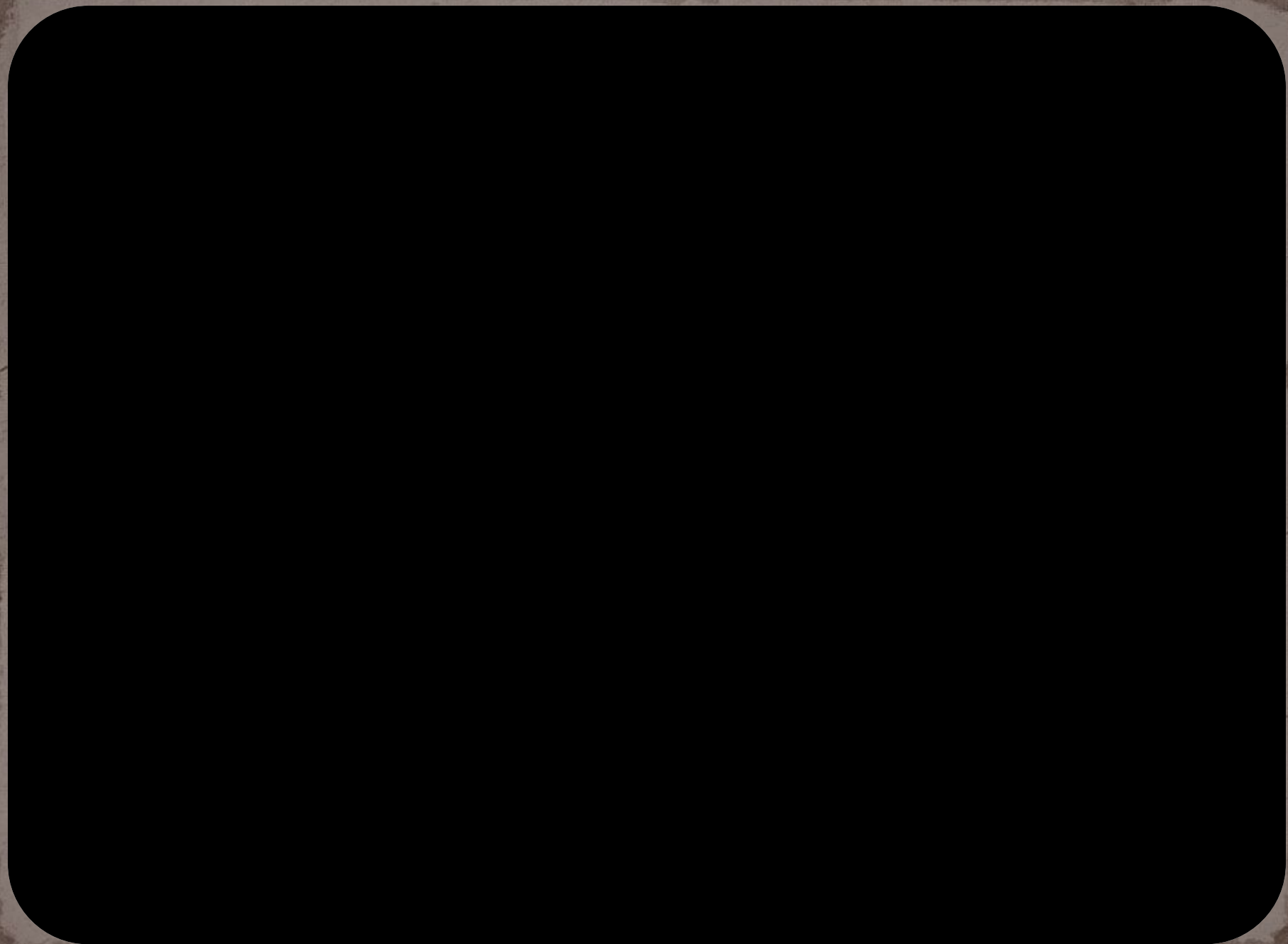
Другий період - олімпійська міфологія

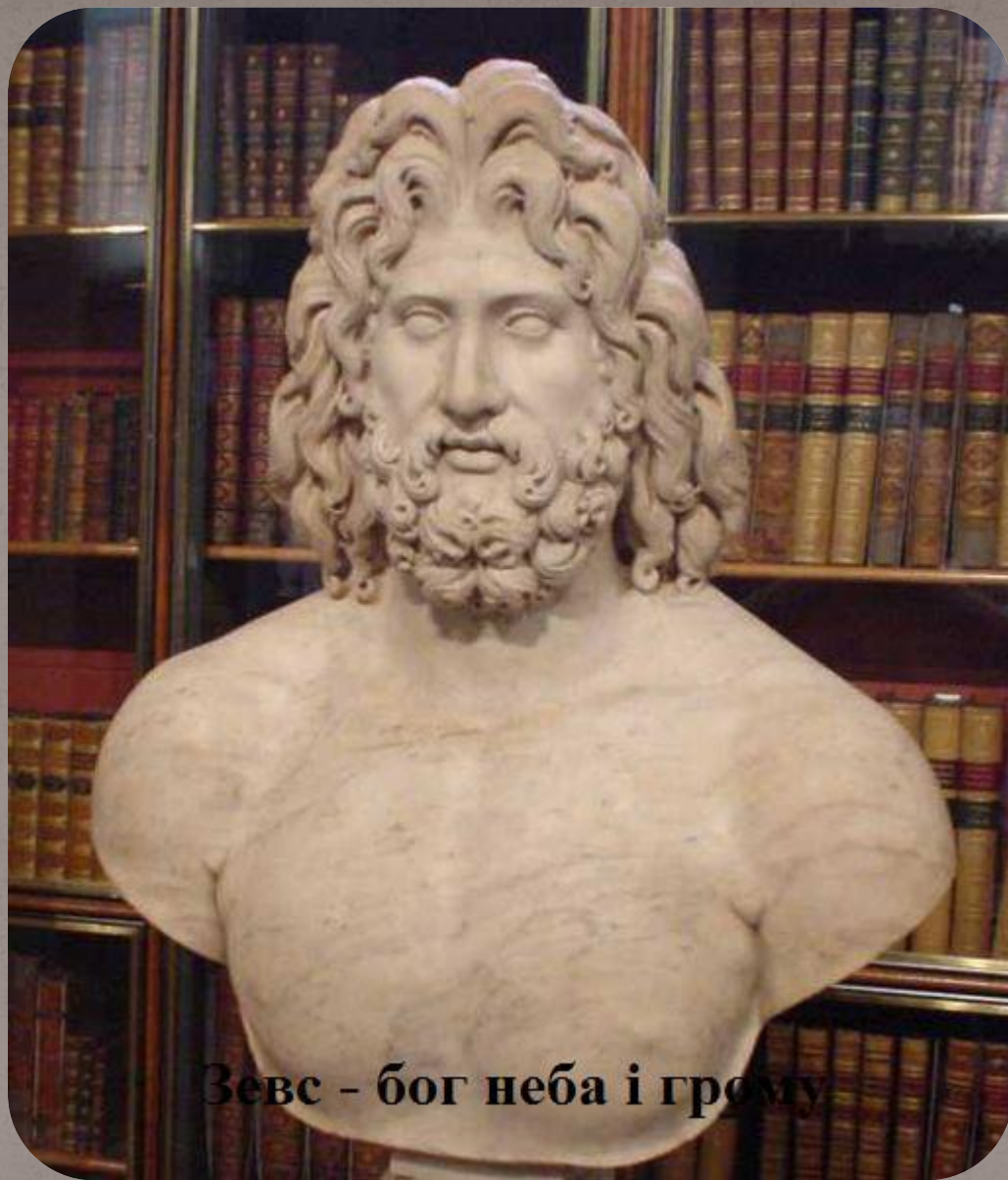
Розпад матріархату, перехід до патріархату, виникнення перших держав ахейців — усе це дало поштовх до повної зміни всієї системи релігійного сприйняття, до відмовлення від старих богів і появи нових. Як і в інших народів, богів — уособлень бездушних сил природи заміняють боги-заступники окремих груп у людському суспільстві, груп, що поєднувалися за найрізноманітнішими ознаками: класовими, становими, професійними, але в них усіх загальним було одне — це люди минулого, як не намагалися ужитися з природою, а прагнучи підкорити її, перетворити в щось нове, змусити служити людині.

Невипадково найдавніші міфи олімпійського циклу починаються з винищення істот, яким, імовірно, у попередній період поклонялися як богам. Бог Аполлон убиває Піфійського дракона і гігантів, люди-напівбоги, сини богів знищують інших чудовиськ: Медузу, Химеру, Лернейську Гідру. І остаточну перемогу над древніми богами тріумфує Зевс, цар богів Космосу. Олімпійська міфологія – це вже загально грецька міфологія періоду патріархату. Дослідники зазначили цікавий момент: імена місцевих богів чи місця їх шанування ставали епітетами загальних богів.

Олімпійський пантеон очолює "отець всіх богів і людей" Зевс. Він живе на горі Олімп, всі боги цілком підлеглі йому. Родина Зевса складалася з дружини Тери, образ якої створено на основі образу мікенської богині-корови, і дітей, покровительки браків, сім'ї; і їхніх дітей: Аполлона – бога сонця і музики; Артеміди богині полювання, Афродіти – богині краси і кохання; Афіни – богині мудрості, Гермеса – бога торгівлі. Крім них до родини Зевса входили його брати Посейдон – бог моря, Аїд – бог підземного царства. А також богиня перемоги Ніка, богиня права і справедливості Феміда, символа вічної юності – Геба тощо. Всі олімпійські боги антропоморфні, не тільки як загальний образ, а, так би мовити, в деталях: вони фізично тотожні людям, мають всі людські якості, в тому числі і негативні, які інший раз ганблять цих богів. Вони їдять і п'ють, сваряться і милуються, народжуються і вмирають. Давні греки вважали, що світ сам по собі вічний і не

потребує творця (ця ідея потім була сформульована в давньогрецькій філософії). Олімпійські боги не були творцями світу, вони захопили готовий світ і поділили цого між собою. Вони нічого не роблять, а керують світом і банкетують. Із олімпійських богів лише один бог Гефест був ремісником, він – покровитель ковалів. Башня землеробства – Деметра, бог скотарства – Діоніс, бог пастухів – Пан, за уявленнями греків, на Олімпі не живуть. Такий поділ богів відображає цілком реальний процес відокремлення розумової праці від фізичної, який відбувся на цей час у давньогрецькому рабовласницькому суспільстві. Важливе місце в стародавньогрецькому пантеоні богів займають боги-геої – Прометей і Геракл. Перший є двоюрідним братом Зевса, за волею якого він створив людей з землі і води. Так як під час творіння люди вийшли беззахисними і менш пристосованими до життя, ніж тварини. Прометей дав людям знання, навчив користуватися вогнем, використовувати ремесло, за що Зевс покарав його, прикувавши ланцюгом до скель Кавказу.

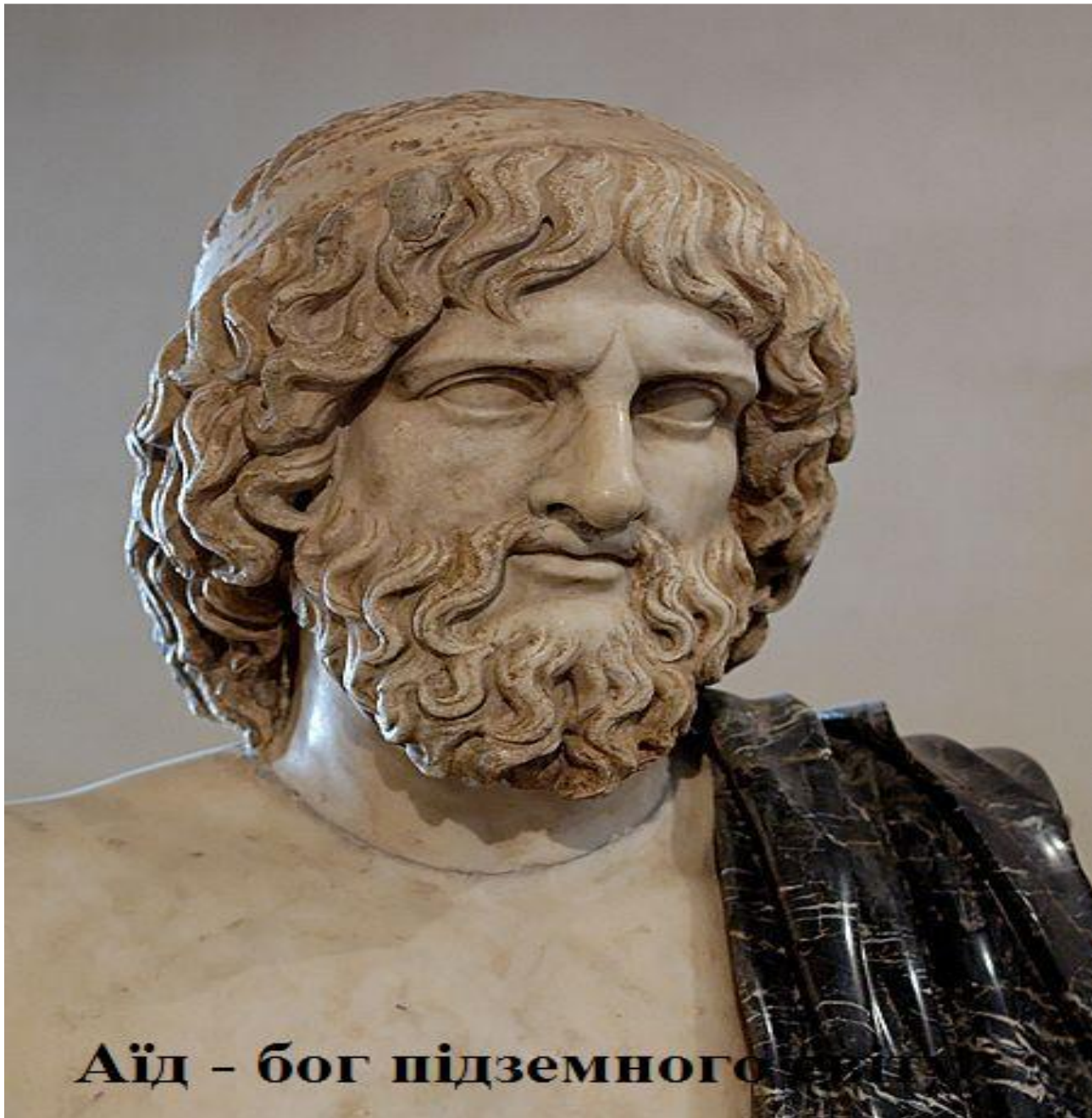
Зевс - бог неба і грому

Зевс - бог неба і грому

OLYMPII JOVIS
STATUACVM

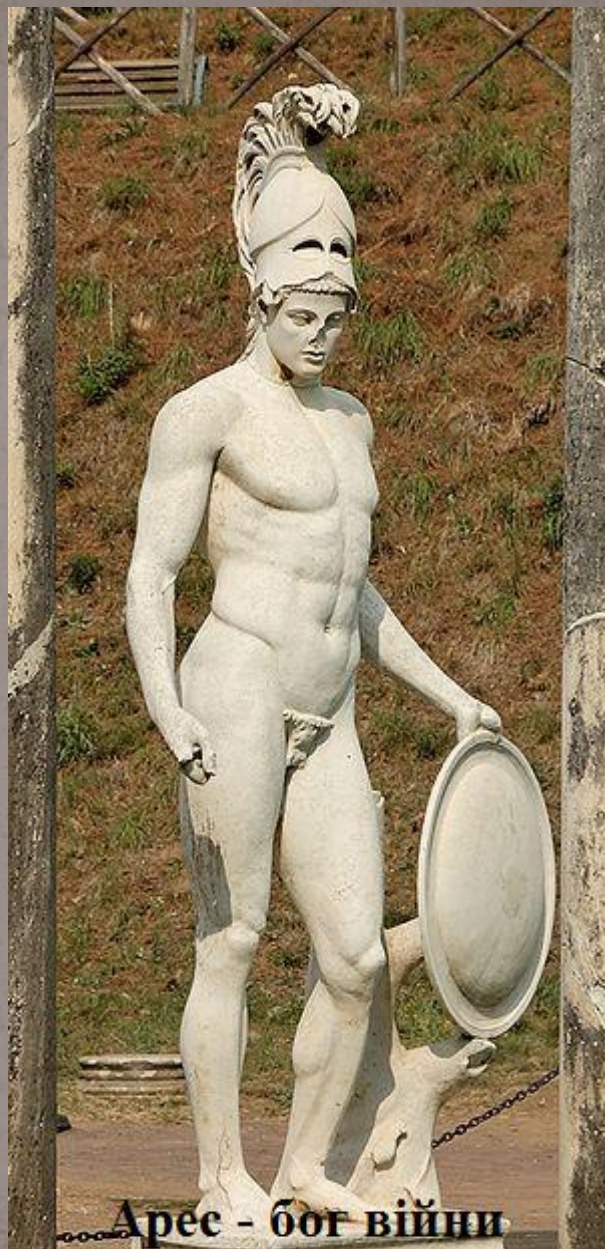
ELLE OLYMPIORVM MATER, QVAE GENAT ACHIVVM PHOENICVM QVAE, IUVEN ORIENTAT, NIVRO P.E. PARICANT
 NOBILIVM LEANTOS IONIV, HIRACVLA CAVDO **Зевс** QVAE CASARIS AC NVTV TINCVSSE OLYMPIVM.

Аїд - бог підземного

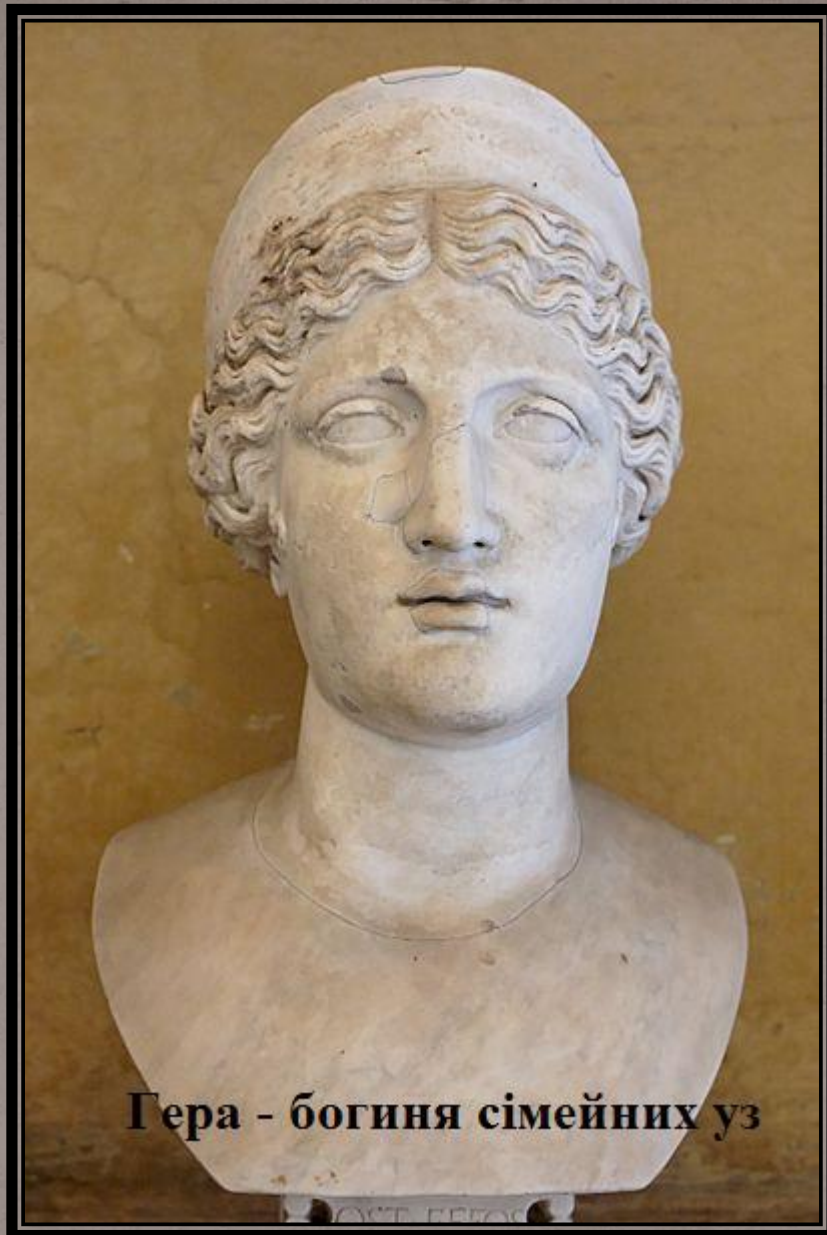
**Аполлон - бог мистецтв
та лікування**

Арес - бог війни

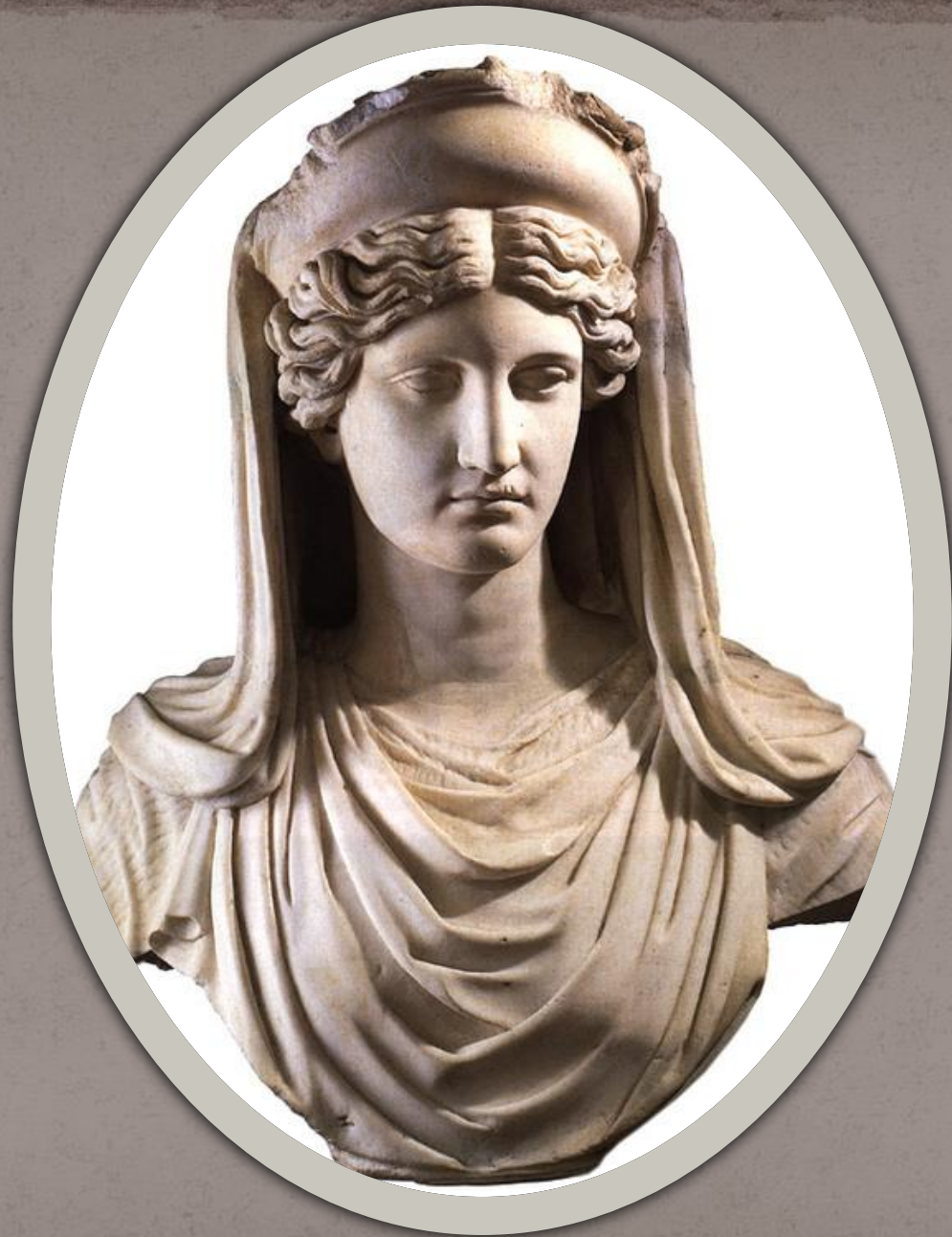

Артеміда - богиня полювання

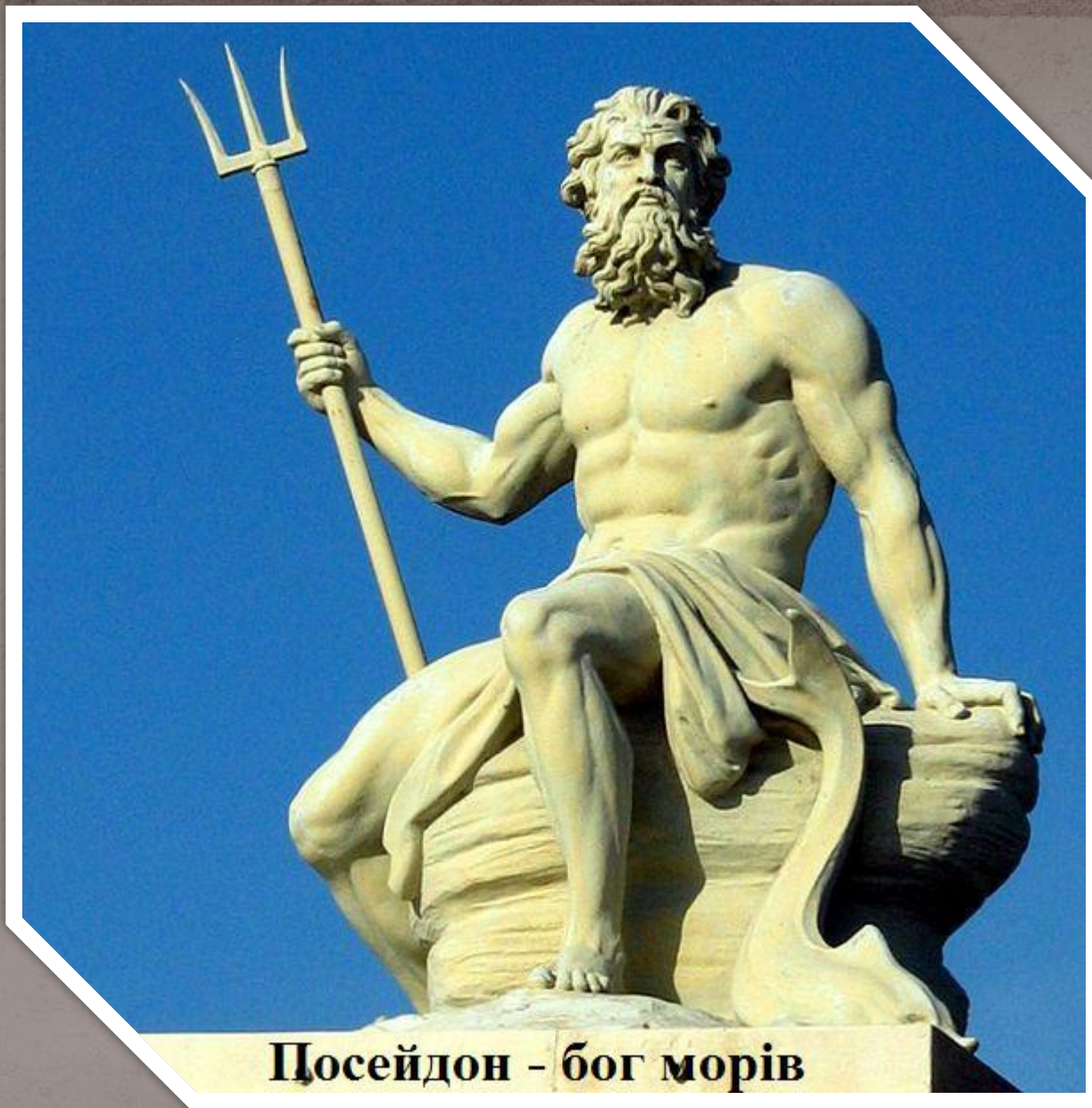
Гера - богиня сімейних уз

Γερα

Посейдон - бог морів

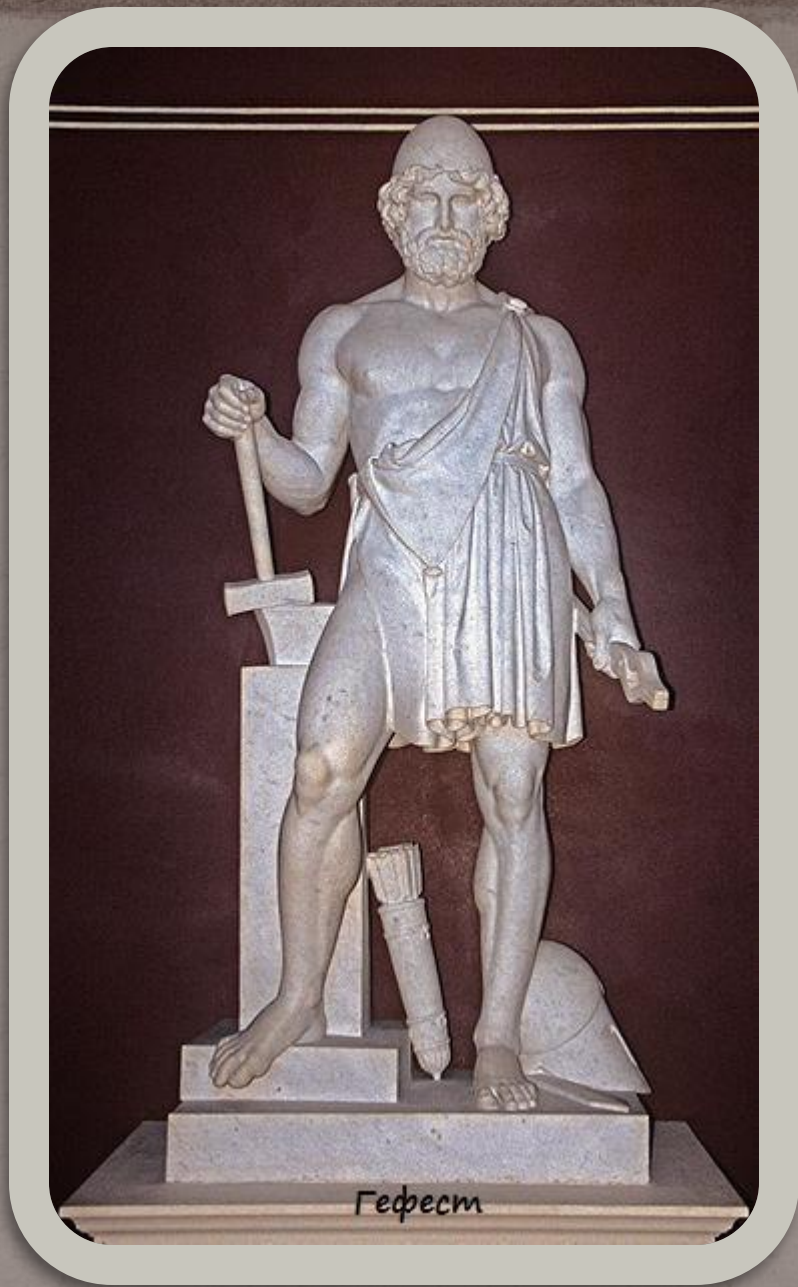

Афродіта – богиня любові
і краси

Г. Квасен

Ермес

Гефест

Гепест - бог ковальства

Деметра - богиня
родючості

Діоніс

Діоніс

Третій період - антропоморфізм в стародавньогрецькій міфології

Поруч з олімпійським пантеоном богів виникає значна кількість міфічних героїв, які приборкують чудовиська, що шкодять людям.

Антропоморфізм стародавньогрецької міфології був свідченням усвідомлення їх влади над силами природи, відчуття її суспільної значимості.

Згодом антропоморфні грецькі боги все більше і більше набирають значення уособлення абстрактних сил природи і суспільства.

В елліністичній літературі, а потім і в римському епосі міфологія, крім релігійного, набирає також літературного і мистецького значення, вона дає матеріал мистецтві для алегорій і характерів.

Але головним для стародавньогрецької міфології є її релігієутворююча функціональність – вона стає основою для формування уявлень, обумовлює фетишизм і магію стародавньогрецької релігії.

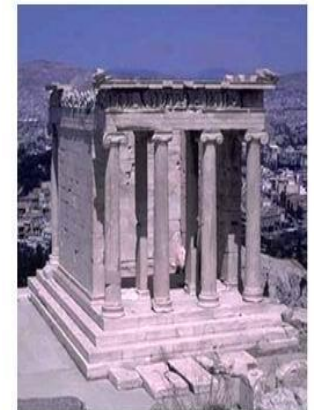
Прометея пророкування власної долі, то упокорюватися з іспитами і мученнями, через які повинний пройти його улюблений син Геракл, щоб він зміг вступити в сонм богів. До людей доля ще більш нещадна, аніж до богів, — її жорстокі і часто безглузді веління виповнюються з невідвратною точністю. Едіп виявляється проклятим, незважаючи на усі свої зусилля врятуватися від передвіщеної долі, гине. Від долі також ховається Анхіс, дід Персея, навіть цілий рід Атрідів не може піти від сліпого вироку долі, будучи втягнутим у нескінченну низку вбивств і братовбивств.

Та й боги тепер уже не настільки милостиво налаштовані до людей. Покарання тих, хто порушив їхню волю, жахливі і невиправдано жорстокі: Тантал вічно мучиться від голоду і спраги, Сізіф зобов'язаний постійно піднімати на пекельну гору важкий камінь, Іксіон прикутий до вогненного колеса.

У пізньому грецькому суспільстві релігія поступово занепадала, вироджуючись у просте виконання обрядів, а міфологія ставала просто скарбницею образів і сюжетів для авторів поем і трагедій. Деякі філософи навіть заперечували головну роль богів у створенні світу, представляючи цей космічний акт як злиття чи першоелементів стихій. У такому виді грецька релігія проіснувала до початку походів Александра Македонського, коли в елліністичних імперіях вона вступила в багатогранну і взаємозбагачувальну взаємодію з віросповіданнями Стародавньої Азії.

Становлення і розвиток держави, ускладнення суспільства і суспільних відносин, збагачення уявлень про оточуючий Грецію світ неминуче підсилювали почуття трагічності буття, переконаності, що у світі панують зло, жорстокість, безглуздість і абсурд. У пізній героїчний період розвитку грецької міфології, відроджуються представлення про силу, якій підкоряються все існуюче — і люди, і боги. Невблаганна доля панує над усім. Перед нею схиляється навіть сам Зевс, змушений то силою випитувати в титана

АРХИТЕКТУРА ДРЕВНЕЙ ГРЕЦИИ

Висновок

Отже, міфологія Стародавньої Греції посіла почесне місце в світі. Протягом свого розвитку вона набирає не лише релігійного, а й літературного і мистецького значення, сповнена гармонією і відчуттям реального життя. Стає підваленою реалістичного мистецтва не тільки в часи античності, але і пізніше, в епоху Відродження, аж до наших часів і норм стародавні греки ретельно ставились до виконання культових положень. Участь в релігійному культі була для всіх громадян обов'язковою. Антропоморфне уявлення греків про своїх богів викликало відповідне ставлення до них – в їх очах, боги були зрозумілі і близькі людиноподібні істоти, які бажали того що й люди. Міфологія, релігія і культура Греції постійно розвилась. Проте після важких воєн ці поняття почали зникати, хоча сьогодні ми вивчаємо красу і знаменність грецької міфології.

Список використаної літератури:

1. Антична література, поезія та філософія [\[http://lib.ru/POEEAST/\]](http://lib.ru/POEEAST/)
2. В. І. Лубський “Релігієзнавство”.
3. Єршиєв “Релігієзнавство”.
4. Замаровский Войтех. Боги и герои античных сказаний: Словарь: Пер. с чеш. — , М.: Республика, 1994. — 399 с.: ил. — ISBN 5-250-01575-1.
5. Кун М. А. Легенди і міфи Стародавньої Греції. — Тернопіль: АТ «Тарнекс», 1993. — С. 31.
1. «Падение Перуна».
2. Словник античної міфології — К.: Наукова думка, 1985. — 236 сторінок.
3. Токарев “Ранние формы религии”.А. Кузьмин
4. Тронський «Історія античної літератури»
[\[http://www.centant.pu.ru/sno/lib/tron/index.html\]](http://www.centant.pu.ru/sno/lib/tron/index.html)
5. Учебник для вузов “История философии”.

Примітки:

1. *Лейст О. История политической и правовых учений. Гл. 13.*
2. *Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней.*
3. *Ancient Greek Theater Discovered*
Discovery Channel
4. *Есхїл, Хоефори*

ІСТОРІЇ СУЧАСНОЇ ГРЕЦІЇ

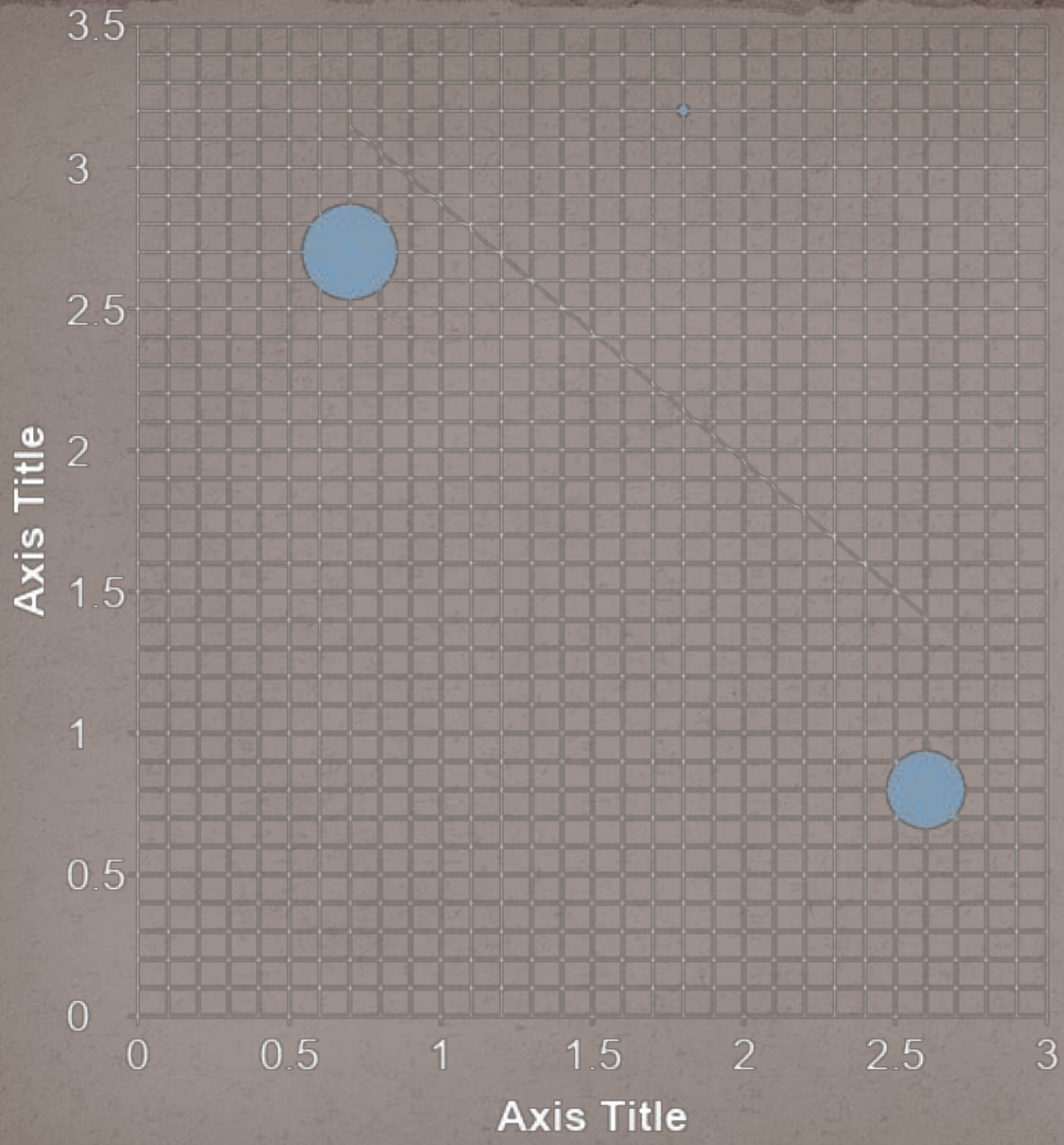
Греція вважається колыскою західної цивілізації. Близько 3 тисяч років до н. е. на острові Крит виникла високорозвинена мінойська цивілізація, культура якої згодом поширилась і на материк. За нею слідувала крито-мікенська, або егейська культура. Пізніше виникали власне грецькі поліси, а також античні міста Північного Причорномор'я, Великої Греції, Малої Азії. Культура надзвичайного рівня розвитку ширилась усім середземноморським регіоном, що знайшло відображення в архітектурі, театрі, науці та філософії. Поліси Афіни та Спарта відіграли провідну роль у перемозі над Персією, втім самі пізніше були затьмарені Фівами, а згодом Македонським царством. Останнє під проводом Філіппа II Македонського та його сина Александра Великого досягло надзвичайної могутності, яка була провісницею початку епохи еллінізму. Остання тривала до 146 року нашої ери, коли Еллада опинилась в залежності від Римської імперії.

- Світогляд
- релігійний

- філософський

- науковий

- міфологічний

- Значения Y
- Linear(Значения Y)

- класичний чи героїчний
- олімпійський
- доолімпійський
- хтонічний
- ПЕРІОДИ РОЗВИТКУ ГРЕЦЬКОЇ МІФОЛОГІЇ